Scrisoare către un prieten la Pogorârea Sfântului Duh (Paştile de foc)

Predici la Duminica Pogorârii Sfântului Duh (Cincizecimea, Rusaliile sau Paştile de foc):

https://www.academia.edu/81163389/Predici_la_Duminica_Pogor%C3%A2rii_Sf%C3%A2ntului_Duh_Cinzecimea_Rusaliile_sau_Pa%C5%9Ftile_de_foc_

https://archive.org/details/9.-dum.-sf.-duh

***

Materiale despre Pogorârea Sfântului Duh (Cincizecimea, Rusalii):

https://independent.academia.edu/emystea/Pogor%C3%A2rea-Sf%C3%A2ntului-Duh-(Cinzecimea,-Rusaliile)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Pogor%C3%A2rea+Sf%C3%A2ntului+Duh+

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Cincizecimea

&&&

"Tragedia noastră este că ne-am format aproape integral într-o mentalitate trupească (acesta este termenul pe care Sfântul apostol Pavel îl opune, în epistolele sale, cu deosebire în Romani, cap.8) şi că trăim într-o lume puternic infectată de ceea ce părintele Rafail numeşte cu durere "firescul necredinţei". ***Mai mult, nici în biserică oamenii de astăzi nu mai au, în multe cazuri, conştiinţa Duhului***

Sfânt şi de aici, nici forţa nepământească de a ne smulge din moartea în care zăcem. "Suntem morţi şi nu ştim că suntem morţi", spunea părintele Arsenie Muscalu. Iar lumea şi patimile noastre caută să ne îngroape din ce în ce mai mult. Avem nevoie urgentă să ne smulgem din această moarte, dar cum?"

Am ales câteva fragmente dintr-o scrisoare duhovnicească trimisă unui frate de credinţă acum câţiva ani, dar care m-am gândit că ar putea fi folositoare şi altor fraţi… În această nădejde, v-o încredinţez, vouă, celor care aveţi dragostea să vă aplecaţi asupra rândurilor împărtăşite pe acest site, mulţumindu-vă dacă va ajunge la inimile voastre.

(http://www.razbointrucuvant.ro/2008/06/14/scrisoare-catre-un-prieten-la-pogorarea-sfantului-duh/)

(un frate oarecare)

"… Reiau scrisoarea, de Pogorârea Sfântului Duh, moment foarte potrivit pentru ceea discutăm. Noi suntem - literalmente, nu la figurat - morţi sufleteşte când în noi nu viază Sfântul Duh. Şi trebuie să recunoaştem că de cele mai multe ori, dacă nu aproape tot timpul, suntem morţi. Pierdem foarte uşor harul şi apoi nu ne prea mai luptăm pentru el sau dacă da, îl dobândim foarte greu şi pentru scurt timp. Ne stau în cale şi lipsa de experienţă duhovnicească şi mediul defavorabil (duhul lumesc) şi mai ales, lipsa de dorinţă şi reflexele (obişnuinţele) patimilor noastre. ***Dar tocmai aici "se joacă" mântuirea noastră: în asumarea acestei lupte.***

Primul pas este să conştientizăm! Noi, de regulă, dacă ne conştientizăm păcatele, o facem într-un mod "atomizat", fragmentar. ***Vedem păcatele (unele!), dar nu vedem ceea ce este mai important: starea de păcat. Nu vedem pădurea din cauza copacilor.*** Asta pentru că abordarea credinţei noastre nu este una globală, privind întregul vieţii noastre şi mai ales, nu este una duhovnicească, interioară. ***Păcatul este o ieşire din mireasma harului Duhului Sfânt. Iar ca să ieşi nu e nevoie neapărat să comiţi ceva exterior şi în orice caz nu e nevoie să fi făcut numaidecât ceva grav şi grosolan.***

De altfel, cred că am mai vorbit despre ceea ce un Sfânt părinte (Marcu Ascetul) numeşte "cei trei uriaşi" care stau înaintea oricărui păcat: neştiinţa, uitarea şi nepăsarea (sau negrija). Acestea alcătuiesc starea de moarte duhovnicească în care zăcem cel mai adesea. Sufletul nostru se hrăneşte atunci cu altceva decât cu "Duhul dătător de Viaţă", se hrăneşte cu otrava duhurilor necurate, iar acele duhuri care îl pătrund, care îl invadează îl îmbolnăvesc, îl pervertesc, îl ucid.

Nu întâmplător au afirmat mai explicit unii sfinţi (Simeon noul teolog, Serafim de Sarov) că scopul vieţii noastre este nu doar general, mântuirea, ci, concret, dobândirea Duhului Sfânt. Fiindcă asta înseamnă să fii creştin, deci asta înseamnă să te mântuieşti, aşadar nu e nimic abstract, obscur, confuz aici.

"Dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui", *spune răspicat Sfântul apostol Pavel (Romani 8, 9)* şi adaugă: ***"fiindcă toţi câţi sunt mânaţi de Duhul lui Dumnezeu, aceia sunt fii ai lui Dumnezeu" (Romani 8, 14).*** Aceasta este miza credinţei noastre, fără de care ne ostenim în zadar, încercând să facem şi să nu facem ceva sau altceva, neştiind însă ce trebuie să căutăm: Duhul Sfânt. ***Şi aşa se întâmplă că putem fi "credincioşi" fără să trăim de fapt în perspectiva dobândirii unei vieţi duhovniceşti. S-ar putea spune atunci că suntem "morali" sau suntem poate "religioşi", dar nu suntem "duhovniceşti", nu năzuim să avem o viaţă trăită în Duhul Sfânt.***

Tragedia noastră este că ne-am format aproape integral într-o mentalitate trupească (acesta este termenul pe care Sfântul apostol Pavel îl opune, în epistolele sale, cu deosebire în Romani, cap.8) şi că trăim într-o lume puternic infectată de ceea ce părintele Rafail numeşte cu durere "firescul necredinţei". Mai mult, nici în biserică oamenii de astăzi nu mai au, în multe cazuri, conştiinţa Duhului Sfânt şi de aici, nici forţa nepământească de a ne smulge din moartea în care zăcem. "Suntem morţi şi nu ştim că suntem morţi", spunea părintele Arsenie Muscalu. Iar lumea şi patimile noastre caută să ne îngroape din ce în ce mai mult. Avem nevoie urgentă să ne smulgem din această moarte, dar cum?

Primul lucru de făcut, cred, este să ne vedem (în profunzime, în detaliu) şi să ne recunoaştem starea în care ne aflăm. Făcând asta, ajungem să deznădăjduim de noi înşine. Ceea ce… e foarte bine, oricât ar părea de cinic la prima vedere. Aici este momentul crucial, de ruptură şi de aceea **doare foarte tare.** ***Dar în dureri şi numai în dureri se poate naşte un om nou duhovniceşte.***

Duhul Sfânt este vinul nou care nu suferă să fie pus în "burdufuri" vechi, de aceea el cere întâi curăţirea "burdufului" inimii: ***"Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule şi duh drept înnoieşte întru cele dinăluntru ale mele".***

Iar curăţirea înseamnă plâns, înseamnă baia lacrimilor de pocăinţă. Numai întristarea, dezamăgirea şi disperarea de noi ne golesc, ne curatesc, ca să putem primi apoi Duhul. Nu putem îmbrăca haina nouă a Duhului pe un trup murdar. ***Este ceva apropiat de acea "depresie sănătoasă" de care vorbeşte şi psihiatrul american Scott Peck în "Drumul către tine însuţi", este primirea peste faţă a biciului adevărului despre noi, este suferinţa care ne face săraci cu duhul (cu duhul nostru) - deci prin care începem împlinirea noilor porunci, a Legii celei noi, a Fericirilor - şi care ne dă în suflet conştiinţa nevoii disperate de un***

Mântuitor. Numai după ce parcurgem acest "purgatoriu" lăuntric putem primi harul Duhului Sfânt prin care vom învia din moartea noastră.

Până atunci suntem exact în situaţiile descrise în Apocalipsă: ***„…Ştiu faptele tale, că ai nume, că trăieşti, dar eşti mort. (…) Ştiu faptele tale; că nu eşti nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte! Astfel, fiindcă eşti căldicel - nici fierbinte, nici rece - am să te vărs din gura Mea. Fiindcă tu zici: Sunt bogat şi m-am îmbogăţit şi de nimic nu am nevoie! Şi nu ştii că tu eşti cel ticălos şi vrednic de plâns şi sărac şi orb şi gol! Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur lămurit în foc, ca să te îmbogăţeşti şi veşminte albe ca să te îmbraci şi să nu se dea pe faţă ruşinea goliciunii tale şi alifie de ochi ca să-ţi ungi ochii şi să vezi. Eu pe câţi îi iubesc îi mustru şi îi pedepsesc; sârguieşte dar şi te pocăieşte" (3: 1, 14-19).***

Cât suntem aşadar în această stare „căldicică", de suficienţă, părându-ni-se numai că trăim şi că nu avem trebuinţă de a fi salvaţi din nimic, în acest timp nădăjduim în deşert. ***Dacă noi nu am primit încă în sufletul nostru această suferinţă mistuitoare, dacă am dat mereu la o parte adevărul despre noi, dacă am fugit mereu de conştiinţă fiindu-ne frică de deznădejde, dacă am refuzat să disperăm de noi înşine până la capăt, atunci încă nu am înţeles ce înseamnă adevărata nădejde. Trebuie să primim sabia străpungătoare a Adevărului, să ne frângem inima fără cruţare, să ne trăim moartea ca să putem striga după Înviere, după mântuire!*** Vreau să spun că noi încă nu nădăjduim cu adevărat în Mântuitorul atâta timp cât încă nădăjduim în noi înşine sau în lume şi nu simţim acut nevoia unei salvări. Nimeni nu strigă după ajutor decât atunci când se vede în fundul prăpastiei sau cel puţin, când atârnă de un fir de iarbă deasupra ei. Atunci abia avem puterea să strigăm după ajutor cu disperarea lui David: ***„Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne, auzi glasul meu!".***

Dacă nu ajungem să strigăm, dacă ne simţim relativ bine şi nu ne doare prea tare nimic, atunci… cine să vină să ne salveze? ***Citim rugăciuni, spunem cuvinte care semnifică acest plâns, acest strigăt, dar inima noastră nu plânge, nu strigă: „Poporul acesta se apropie de Mine cu gura şi Mă cinsteşte cu buzele, dar inima lui este departe de Mine" (Isaia 29, 13; Matei 15, 8).***

Părintele Arsenie Muscalu a comentat în conferinţa din noiembrie 2003, „Viaţa în Biserică" (care cred că este foarte bine a fi şi ascultată) anumite pasaje din capitolul al doilea din Faptele Apostolilor pentru a ilustra treptele de început ale vieţuirii duhovniceşti. Primul pas: străpungerea inimii (versetul 37: ***„Iar ei, auzind aceasta, au fost pătrunşi la inimă"***), după care - esenţial! - urmează întrebarea: ***„Ce să facem?"***, pornită din adâncul inimii străpunse. Iar Sfântul apostol Petru răspunde: ***„Pocăiţi-vă (…) şi veţi primi darul Sfântului Duh" (v. 38).*** Dar mai urmează acolo un verset de care părintele Arsenie nu a amintit, dar

pe care eu îl socotesc extrem de important: ***„Şi cu alte mai multe vorbe mărturisea şi-i indemna, zicând: Mântuiţi-vă de acest neam viclean!" (v. 40).***

Aceasta este problema la care m-am referit atunci când am scris despre ***smulgerea noastră din lume - smulgere pe care personal o simt ca pe o nevoie stringentă, pentru că simt că patimile care m-au îmbolnăvit de moarte sunt puternic întreţinute de duhul lumesc. Indiferent de cât de subtile sau grosolane sunt patimile, faptul că ele reprezintă moartea sufletului trebuie să ne facă să luăm cât se poate de în serios lupta cu ele. Iar eu simt că sunt mort şi că lumea mă ţine în moarte prin toate ale ei la care iau parte. Sunt foarte slab duhovniceşte, foarte robit, vulnerabil la tot felul de ispite, iar expunerea permanentă la ele nu face decât să mă slăbească şi mai tare.*** (*" Noi suntem slabi şi răniţi de păcat. O ocazie de cădere care se găseşte sub ochii noştri sau foarte aproape de noi, va găsi fără îndoială o complicitate în firea noastră coruptă de păcat şi va lăsa o urmă în noi. Această urmă poate, în primul moment, să treacă neobservată; dar după ce creşte şi devine puternică, începe să ne domine şi ne poate duce până la marginea prăpastiei. Uneori impresia lăsată de o ispită acţionează extrem de repede nelăsându-l, să spunem aşa, pe cel ispitit să-şi vină în fire: într-un moment i se întunecă mintea, dispoziţiile inimii se schimbă, călugărul este aruncat din cădere în cădere" (Sfântul Ignatie Briancianinov, "Fărâmiturile ospăţului", cap. V).* ***Nu e nevoie să mă justifice sau să mă apere nimeni, cum că n-ar fi chiar aşa de grav, din moment ce eu singur simt că sunt mort, eu singur mă detest în starea asta, eu singur vreau altceva şi vreau să fiu altfel! Pentru că ştiu că se poate şi altfel, pentru că mi s-a dat să gust din „paharul mântuirii", ştiu cum mă simt atunci, aşa că nimeni nu mă poate convinge să accept că e normal să fiu aşa cum sunt acum. Ştiu că altul e potenţialul meu, alta e chemarea mea, iar acum, aici, nu numai că mă înăbuş, dar parcă mă şi schimb, mă pervertesc.***

Cred că, orice s-ar spune, mediul, pentru mine, ca şi pentru orice om cu voinţă slabă, contează foarte mult. (*"Viaţa după Dumnezeu va deveni foarte dificilă. Şi va fi aşa pentru că cel ce trăieşte în mijlocul ocaziilor de cădere şi care le are me-reu sub ochi, nu se poate să nu fie influenţat de ele. Precum gheaţa îşi pierde duritatea în contact cu căldura şi se transformă în apă dulce, la fel inima nestăpânită de bunăvoie, dacă este expusă la influenţa ispitelor, chiar atunci când este statornică, slăbeşte şi sfârşeşte prin a se schimba. Trăirea vieţii după Dumnezeu va deveni foarte dificilă din cauza apostaziei generalizate" (idem, cap. 30))*

Trebuie să facem, cred, tot ce ţine de noi pentru a ne înstrăina cât mai mult de „acest neam viclean" („şi desfrânat" - cum a spus Mântuitorul), care nu poate decât să-i modeleze pe cei slabi după chipul şi asemănarea sa. ***Avem nevoie ca de aer de modele de curăţie şi de sinceritate, avem nevoie să respirăm şi altce-***

va decât acest aer general de desfrânare, de uşurătate, de deşertăciune, de minciună… Trebuie să ne găsim sau să ne construim un spaţiu în care să găsim un aer duhovnicesc, un aer / un „duh” de nevinovăţie, de vieţuire în Adevăr şi de dragoste adevărată.

Nu putem continua zi după zi să trăim în aceeaşi inerţie; nu mi se pare normal să ne temem de „plafonare” în cele lumeşti (adică de „plafonarea întru deşertăciune”), dar să nu ne temem de „plafonarea” noastră duhovnicească. Şi aici trebuie să acceptăm că există un conflict ireductibil între căutarea împlinirii duhovniceşti şi căutarea împlinirii dorinţelor şi ambiţiilor lumeşti. ***Nu putem să fim şi foarte bine „adaptaţi” şi bine-văzuţi în lume şi în acelaşi timp să viem întru Duhul. Nu putem sluji la doi domni. Aceasta este, de fapt, o apostazie mascată. Acceptăm ca pe ceva „normal” înfrângerea şi anihilarea omului duhovnicesc din noi, pentru că „aşa cere mersul lumii”. Şi cu cât ne vom „împăca” mai mult cu aşa-zisul „firesc” al acestei situaţii, cu cât ne vom resemna că „suntem mireni şi nu se poate altfel”, cu atât mai grabnic vom ajunge să ne lepădăm de tot de Hristos.***

Cei mai mulţi oameni refuză să privească această realitate în faţă şi să ia act în conştiinţă de existenţa acestui conflict dintre Evanghelie şi valorile lumii. Intuiţia unei răscruci existenţiale dureroase provoacă groază şi orice schimbare şi orice suferinţă ne apar sub chipul unei perspective dramatice şi înspăimântătoare. ***De aceea e mai simplu să fugim de noi înşine şi de Dumnezeu, să alergăm cât mai mult, să ne agităm, să ne împrăştiem, să ne implicăm în orice activitate exterioară, numai să uităm… E acelaşi lucru ca şi refuzul gândului la moarte: ce lucru îngrozitor…, hai mai bine să vorbim despre altceva…Iar lumea ne sare imediat „în ajutor”, ne creează nenumărate, infinite prilejuri de a ne minţi, de a uita esenţialul vieţii noastre, de „a ne lua cu altceva” de fiecare dată şi a ne risipi în deşert zi după zi, oră după oră, clipă după clipă…***

De fapt, lumea însăşi a devenit, în sine, o uriaşă diversiune, din pricina pretenţiilor ei „totalitare” (cum zice undeva părintele Seraphim Rose), de confiscare a întregii noastre vieţi. Iar noi ne complăcem pervers şi ne lăsăm târâţi în şuvoiul ei pentru a ne “îmbălsăma” cât mai bine sufletele moarte. ***De aici provin şi “mecanismele de apărare” - prin negare, prin îndreptăţire etc. - faţă de trâmbiţa Adevărului care ar putea să ne trezească inopinat. E mult mai plăcut somnul de moarte al superficialităţii, e mult mai plăcut să vrei să rămâi un copil răsfăţat care nu trebuie să-şi pună întrebări grave şi să-şi ia viaţa veşnică în serios. Aşa trăiesc majoritatea oamenilor lumeşti şi contactul mai adânc cu ei, cu valorile lor, cu gândirea şi felul lor de a fi ne întreţine zilnic propriul nostru somn al conştiinţei, ni-l confirmă sau dacă nu am căzut în el, ne atrage cu putere în această direcţie. Din mijlocul lor e nevoie să ieşim atât cât se poate, să ne smulgem, dacă mai vrem să fim vii: “Ieşiţi din mijlocul lor***

şi osebiţi-vă, zice Domnul şi de nimic necurat să nu vă atingeţi…" (Levitic 5, 1; 2 Cor. 7, 17).
Iar partea a doua, pozitivă, a acestei porunci cred că ar fi aceasta, exprimată în cuvintele unui avva din Pateric: "Du-te, lipeşte-te de un om care se teme de Dumnezeu şi în preajma lui, învaţă şi tu să te temi!" (Avva Pimen).

Să fugim de tovărăşiile lumeşti şi să căutăm însoţirile autentic (nu numai cu numele) duhovniceşti, cele care ne vor ajuta să ne apropiem tot mai mult de ţelul vieţii noastre: dobândirea în chip real şi statornic a harului Duhului Sfânt!

Închei aici, cerându-ţi iertare pentru lungimea scrisorii şi nădăjduind că ai avut răbdare şi că nu te-am obosit foarte mult. De asemenea, mi-aş dori foarte mult ca aceste cuvinte să nu treacă, să rămână în tine şi să fie lucrătoare. Şi poate, prin ele, vei primi şi chemarea mea de a împreună-plânge şi împreună-striga la Hristos după ajutor, după mântuire!

